
Maailmanmatkaaja

Taideteoksen suunnittelu matkailu- ja ravitsemisalan oppilaitoksen aulaan

Heli Hyyryläinen

Opinnäytetyö

Ammattikorkeakoulututkinto

Koulutusala Kulttuuriala			
Koulutusohjelma Muotoilun koulutusohjelma			
Työn tekijä(t) Hyyryläinen Heli			
Työn nimi Maailmanmatkaaja – taideteoksen suunnittelu matkailu ja ravitsemisalan oppilaitoksen aulaan.			
Päiväys	29.10.2010	Sivumäärä/Liitteet	30/4
Ohjaaja(t) Marke Iivarinen ja Kaisa Klemola			
Toimeksiantaja/Yhteistyökumppani(t) Muotoilufoorumi/ Savonia amk:n matkailu- ja ravitsemisalan oppilaitos			
<p>Tiivistelmä</p> <p>Opinnäytetyön aiheena oli suunnitella taideteos Savonia-ammattikorkeakoulun matkailu- ja ravitsemisalan oppilaitoksen aulaan asiakastyönä. Lisäksi työssä perehdyttiin akustiikkaan ja paloturvallisuuteen, jotka ovat tärkeitä julkisestilän suunnittelussa.</p> <p>Opinnäytetyössä haasteeksi tuli palotarkastajan tiukka kirjallinen lausunto aulatilän palosäädöksistä. Koska aulatila luokitellaan poistumistieksi, tuli tekstiilimateriaalin käyttö kiellettyksi. Taideteoksen visuaalinen ilme oli mahdollista toteuttaa joko maalaamalla tai teippauksella.</p> <p>Matkailu- ja ravitsemusalan opettajat ja opiskelijat olivat mielellään mukana yhteistyökumppaneina suunnitteluprosessissa. Opiskelijoita valokuvattiin eritilanteissa erikseen ja kuvat muokkautuivat hahmoiksi aulan seinille.</p> <p>Suunnitteluprosessissa syntyi kuusi erilaista matkailuaiheisia graafista esityskuvaa, joista asiakas sai valita kaksi parasta suunnitelmaa toteuttavaksi.</p>			
Avainsanat Taideteos, suunnitteluprosessi, asiakas, paloturvallisuus, akustiikka			

Field of Study Culture			
Degree Programme Degree Programme in Design			
Author(s) Heli Hyyryläinen			
Title of Thesis Maailmanmatkaaja - Designing Work of Art for the Lobby of the School of Tourism and Hospitality			
Date	29.10.2010	Pages/Appendices	30/4
Supervisor(s) Marke Iivarinen and Kaisa Klemola			
Project/Partners Design forum/ Savonia UAS, School of Tourism and Hospitality			
<p>Abstract</p> <p>The objective of the thesis was to design a work of art for the lobby of the School of Tourism and Hospitality, Savonia UAS. Acoustics and fire safety, which are important in the interior design of public spaces, were also studied.</p> <p>The strict written fire regulations concerning the lobby were challenging. The use of textile material was prohibited because the lobby area is classified as an escape route. Either painting or taping could be used to achieve the desired visual appearance of the work of art.</p> <p>The teachers and students of the tourism and hospitality sector were excited partners in the design process. The students were photographed in various situations and then the images were manipulated as characters on the walls of the lobby.</p> <p>This design process resulted in six different tourism-related graphic presentation pictures out of which the customer could choose the two best plans to be implemented.</p>			
<p>Keywords artwork, designing process, customer, fire protection, acoustics</p>			

SISÄLTÖ

1	JOHDANTO.....	6
2	OPINÄYTETYÖN TAVOITTEET JA ELEMENTIT.....	7
3	PALOTURVALLISUUS.....	9
	3.1 Tekstiilin palo-ominaisuudet.....	9
	3.2 Palosuojaus.....	10
	3.3 Viranomaisten säädökset.....	10
4	AKUSTIIKKA.....	12
5	MINÄ SUUNNITTELIJANA.....	13
6	SUUNNITTELUN LÄHTÖKOHDAT.....	14
	6.1 Prosessin aloittaminen.....	14
	6.2 Tila-analyysi.....	14
	6.3 Asiakasanalyysi ja omat mietteet.....	16
7	AULATEOSTEN SUUNNITTELU.....	17
	7.1 Idea-arkit.....	18
	7.2 Luonnostelu.....	21
	7.3 Luonnosten esittäminen asiakkaalle.....	23
8	SUUNNITTELUPROSESSIN ETENEMINEN.....	24
	8.1 Opiskelijoiden valokuvaus ja tietokoneella suunnittelu.....	24
	8.2 Valmiit luonnokset aulateoksesta.....	25
9	PROSESSIN JA AULATEOKSEN ARVIOINTI.....	27
10	PÄÄTÄNTÄ.....	28
	KUVALUETTELO.....	29
	LÄHTEET.....	30

LIITTEET

Liite 1 Tekstiilitaide- ja sisustusideoita Sairaalakadun kampukselle rakennukseen 2 (RESTO)

Liite 2 Palotarkastajan sähköpostiviesti

Liite 3 Soften: akustiikkalevyt

Liite 4 Tilakuva Matkailu ja ravitsemisalan oppilaitoksen muista tiloista

1 JOHDANTO

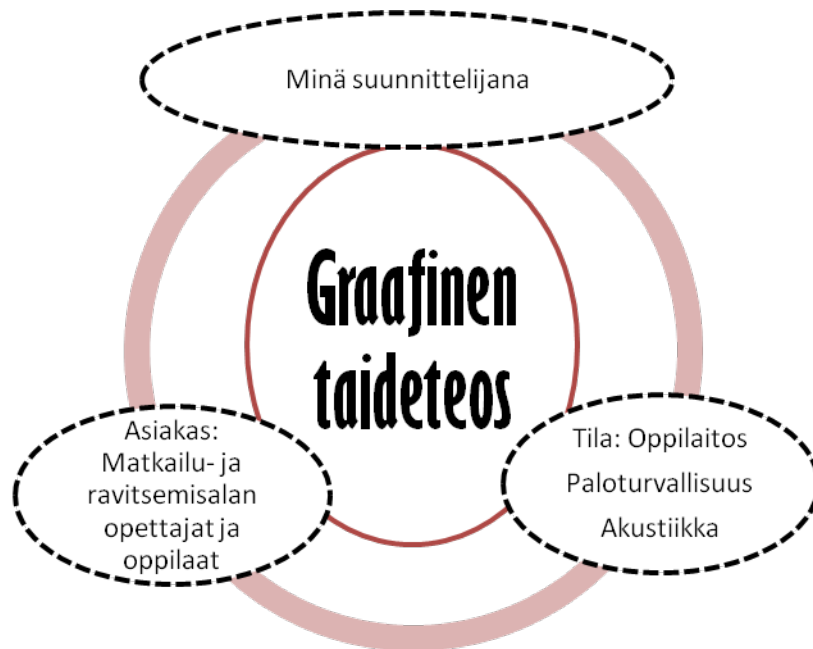
Suunnittelen taideteoksen Savonia-ammattikorkeakoulun matkailu- ja ravitsemisalain historiallisen oppilaitoksen aulatilaa. Valitsin opinnäyteyöni aihe maailman kannalta, koska olen ikuinen seikkailija ja nautin ruuasta, matkailusta ja niiden tuomasta kulttuurien vaihdoksista. Haluan tuoda työssäni esille palasen omaa ilmaisua, matkailu- ja ravitsemisalain opiskelijoiden maailmaa ja palasen Kuopiota. Tartun suunnitelmiin asiakkaan toivomusten, omien ideakarttojen ja tarinan pohjalta. Ideana on, että koko oppilaitos olisi kuin maailmankartta, jonne sukellaan Kuopiosta käsin eli aulasta. Halusin luoda aulatilain taideteokseen henkilöt, jotka lähtevät seikkailemaan eri maihin ja kulttuureihin täynnä intoa ja energiaa.

Suunnittelen taideteoksen matkailu- ja ravitsemisalain opiskelijoiden avustuksella valokuvauksen turvin. Lopullisen graafisen ilmeen luomiseen käytän apunani Photoshop- ja Illustrator -tietokoneohjelmia, joita olen opiskellut syvällisemmin aikaisemmissa opinnoissani.

Opinnäytetyössäni perehdyn lisäksi paloturvallisuuteen ja akustiikkaan, jotka ovat suunnittelutyöni kannalta tärkeitä. Tulevaisuuden ammatin kannalta tiedon kokoaminen on minulle merkittävää, koska sen avulla pääsen sukeltamaan aivan uusiin tietomaailmiin. Paloturvallisuuden ja akustiikan tuomat haasteet tässä työssä tuovat lisää tietoa sisustussuunnittelijan työhön. Kirjallisessa työssä käyn läpi myös suunnitteluprosessin, jonka päätteeksi arvioin prosessin ja taideteoksen onnistumista.

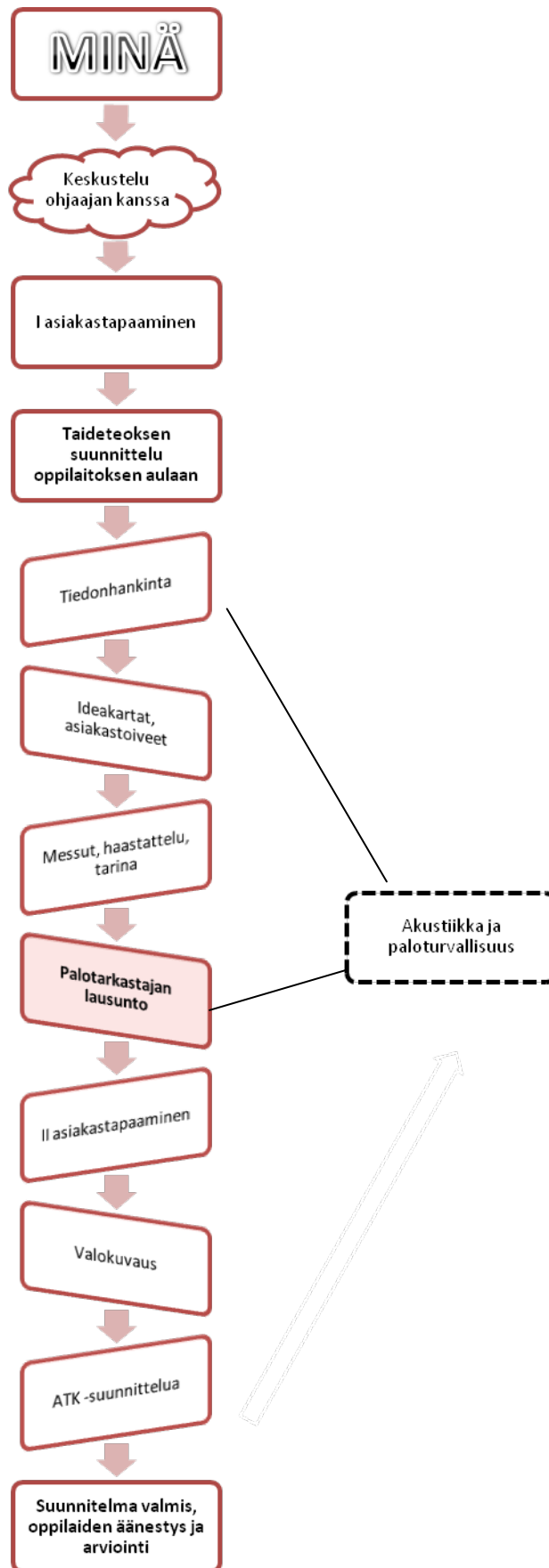
2 OPINÄYTETYÖN TAVOITTEET JA ELEMENTIT

Tavoitteena on suunnitella innostava graafinen taideteos Savonia-ammattikorkeakoulun matkailu- ja ravitsemisalan oppilaitokseen asiakkaiden toiveiden mukaan. Oppilaitoksesta käytetään lyhennettä RESTO, jota käytän tässä työssä. Ydinajatuksena on suunnitella taideteos niin, että sen kautta taidetekstiilin tarina voisi jatkua myös muissa oppilaitoksen tiloissa, muodostaen kokonaisuuden tekstiilien osalta. Lähtöasetelma on kuvattu alla olevassa kuviossa (KUVIO 1). Lisäksi haluan työssä perehtyä paloturvallisuuteen ja akustiikkaan, jotka ovat tärkeitä julkisten tilojen sisustuksessa.

KUVIO 1. Työn elementit

Käytin apunani abduktiivisen (käytännönläheisen) päättelyn logiikkaa (kaavio 1), jossa ns. punainen lanka ohjaa toimintaa. Tässä työssä johtoajatuksena on suunnitella taidetekstiili Matkailu- ja ravitsemisalan oppilaitoksen aulaan, jonka mukaan voisi suunnitella myös muita tekstiilejä koko kouluun. Työhön vaikuttavia tekijöitä ovat tilan akustisen ongelman ja paloturvallisuuden selvittäminen (palotarkastajan lausunto) sekä oma visuaalinen ilme ja asiakkaan toiveet. (Anttila 2005, 115 – 118.)

KAAVIO 1. Työn prosessin eteneminen

3 PALOTURVALLISUUS

Tulevaisuudessa paloturvallisten tekstiilien ominaisuus suunnittelussa korostuu, joten halusin etsiä tietoa tekstiilin palo-ominaisuuksista, kuitujen palo-ominaisuuksista sekä palosuojauksesta. Tässä työssä paloturvallisuudella oli myös merkitystä, koska oli kyse julkisesta tilasta ja tilana oli poistumisaula. Luvun lopussa käsittelem viranomaisten sää-döksiä ja Palotarkastaja Ilkka Korhosen lausuntoa aulatilasta.

3.1 Tekstiilin palo-ominaisuudet

Tekstiilien palamistapahtuma jakaantuu kolmeen osaan: syttymiseen, palamiseen ja sammumiseen. Enemmistö tekstiileistä syttyy herkästi. Esimerkiksi kuumen sähkölevyn kosketus tai kynttilän liekki riittää usein sytyttämään tekstiilin. ”Palamisvaiheessa liekit etenevät tekstiileissä, lämpöä vapautuu ja muodostuu savua.” (Ryynänen. 2001,13).

Tekstiilin syttymisherkkyys riippuu kuitujen kemiallisesta koostumuksesta (taulukko1) ja kankaan rakenteesta. Paksu, painava, ja tiivis tuote syttyy hitaammin kuin kevyt ja ohut. Jos kankaan pinta on pitkänukkainen, se voi syttyä erittäin nopeasti. Kankaan perusrakenteesta erillään olevat ohuet kuidut lämpenevät nopeasti syttymislämpötilaan. Syttymisvaiheessa tekstiilien kosteus saattaa riittää ehkäisemään palon. Runsaan kosteuden haihduttaminen vaatii niin paljon lämpöä, ettei sitä enää riitä palon sytyttämiseen tarvittavaa määrää. (Ryynänen yms. 2001,14.; Pakkala 1983,12–13).

Tekstiilikuitu	Sitoo kosteutta	Syttyy herkästi	Itsestään sammuva tai sulaa palaessa	Räiskyy palaessa
Selluloosa-kuituiset kankaat	Ei	Kyllä	Ei	Ei
Eläinkuidut	Kyllä	Ei	Kyllä	Ei
Synteettiset kuidut	Ei	Kyllä/Ei	Kyllä/Ei	Kyllä/Ei

TAULUKKO 1. Tekstiilin palo-ominaisuuksia (Pakkala, Liisa 1983.)

3.2 Palosuojaus

Tekstiilien paloturvallisuutta voidaan parantaa monin eri tavoin. Oleellisinta on muuttaa tekstiilin ominaisuuksia siten, että sen syttymisherkkyys pienenee. Tätä varten on kehitetty erityisiä palosuoja-aineita, joiden erilaisia vaikutuksia Ryynänen kuvaa seuraavasti:

- Palosuoja-aine sitoo lämpöä niin, ettei tekstiilin syttymislämpötilaa saavuteta.
- Tekstiili hajoaa(hiiltyy) ennen kuin syttymislämpötila on saavutettu
- Palosuoja-aine ohjaa tekstiilin hajoamista niin, että syttyy vähemmän palavia kaasuja.
- Palosuoja-aineesta kehittyy kaasuja, jotka estävät tekstiilin hapen saannin ja siten palamisen.

Tekstiilien paloturvallisuutta voidaan lisätä myös kiinnittämällä huomiota ympäristön happipitoisuuteen, lämpötilaan ja kosteuteen eli kiinnittämällä huomiota palamisolosuhteisiin. Tekstiilien aktiivista puhtaanapitoa voidaan pitää myös olennaisena osana paloturvallisuutta. Edellä mainittujen asioiden lisäksi on tärkeää huomioida tarkasteltavan tilan materiaalien yhteen sopivuus paloturvallisuuden kannalta. (Ryynänen 2010, 14-15, 25, 42-43).

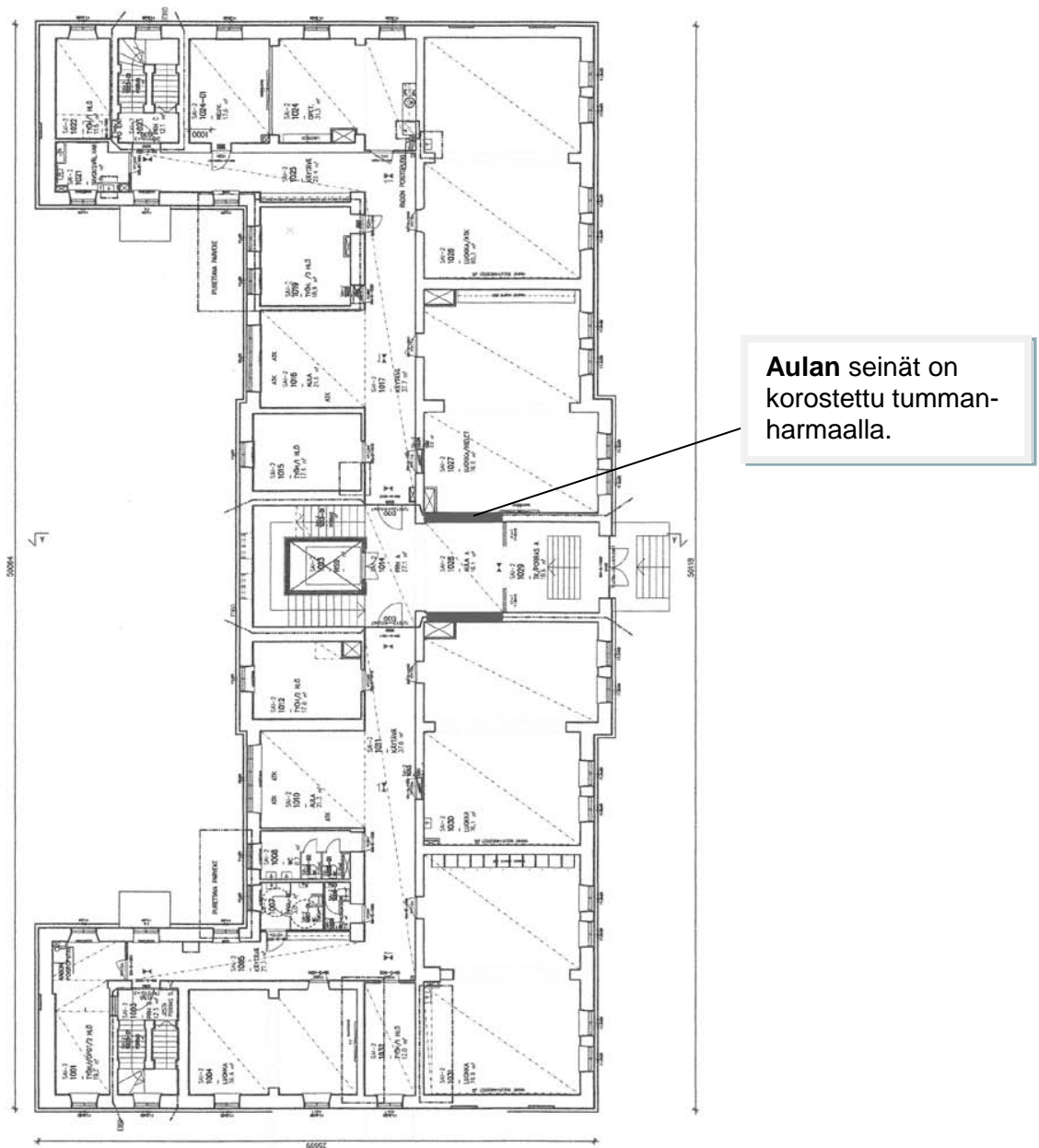
3.3 Viranomaisten säädökset

Suomessa Sisäasiainministeriö (SM) on antanut ohjeet julkisten tilojen sisusteiden paloturvallisuudesta. Alla olevan taulukon mukaisesti sisusteet voidaan luokitella kolmeen syttyvyysluokkaan:

SL 1	• Vaikeasti syttyvä -> RESTON aula (eli ei mitään tekstiiliä)
SL 2	• Tavanomaisesti syttyvä
SL 3	• Herkästi syttyvä

TAULUKKO 2. Sisusteiden syttyvyysluokat. (Ryynänen yms. 2001,67)

Savonia-ammattikorkeakoulun matkailu- ja ravitsemisalalan oppilaitos on julkitila, joten paloturvallisuus on iso osa oppilaitoksen turvallisuutta. Palotarkastaja Ilkka Korhosen mukaan ”sisäntuloaulaan kuuluu porrashuoneeseen (kuva 1) osastoitu uloskäytävä. Tämän johdosta pintakerrosvaatimukset seinissä ja katoissa on A2-s1, mikä tarkoittaa käytännössä (palamaton). Käytännössä tätä on sovellettu siten, että ainoastaan yksi kuramatto sallitaan.” (I. Korhonen.23.9.2010, henkilökohtainen tiedonanto) Tämän tiedon seurauksena työni muuttui tekstiilimateriaalista maaliksi. Kaikki tilan penkit, kukat, pöydät, ilmoitustaulut joudutaan myöhemmin poistamaan(Liite 2).

KUVA 1. Pohjapiirustus RESTON oppilaitoksesta. (R. Korhonen 2010 arkkitehtitoimisto)

4 AKUSTIIKKA

”Akustiikan yhteydessä puhutaan usein jälkikaiunta-ajasta, joka tarkoittaa nimensä mukaisesti kaiun kestoa. Äänilähteen sulkeuduttua ääni kuullaan vielä vähän aikaa. Tämä johtuu siitä, että ääniaalto heijastuu tilan pinnoista. Se, kuinka kauan ääni on kuultavissa äänilähteen lopetettua toimintansa, määrittää jälkikaiunta-ajan. Tarkasti määriteltynä jälkikaiunta-aika on aika, jonka kuluessa äänenvoimakkuus laskee 60 dB äänilähteen lopetettua toimintansa”. (<http://www.soften.fi/akustiikka.php>, 4.9.2010, Ympäristöministeriö 2003, 7, 36–37)

Akustinen ongelma tuli hyvin selkeästi esiin ensimmäisessä tapaamisessa. Asiakkaani halusivat aulasta rauhallisemman ja luokkatiloista paremmat opiskella, koska hyvä akustiikka parantaa myös suorituskykyä, työtehoa, lieventää stressiä ja lisää työntekijöidensä viihtyvyyttä. Kielten tunneilla akustiikkaongelma on ollut suurin, koska hyvä kuultavuus ja sanojen erottaminen ovat tärkeitä ominaisuuksia. Silloin kun tilassa kaikuu, niin sanat puuroutuvat ja ymmärrettävyys on heikkoa ja tilassa on myös raskasta opettaa.

Aloitin suunnitteluni ottamalla huomioon sen, että valitsemani materiaali olisi hyvä akustiikaltaan. Sain Habitare -messuilta hyvää tietoutta Softenin kautta akustiikkalevyistä, jotka on päällystetty huopalevyllä (Liite 3). ”Soften Oy on akustisiin sisustusratkaisuihin keskittynyt yritys, jonka tavoitteena on parantaa työympäristön ja asuntojen viihtyvyyttä.” (<http://www.soften.fi>, 4.9.2010).

Löysin myös rautakauppoja kierrellessä Paroc:lta, hienoja akustiikkalevyjä, joilla oli vain eri struktuuri eli pinnanrakenne. ”Paroc Oy Ab on osa Paroc-konsernia. Paroc-konserni on edelläkävijä energiatehokkaiden eristystuotteiden- ja ratkaisujen valmistajana” (<http://www.paroc.fi/channels/fi/about+us/default.asp>, 23.9.2010).

RESTO:n aulatila on akustiikan kannalta erittäin haasteellinen. Tilassa on kovat, ääntä heijastavat pinnat ja suhteellisen korkeat seinät, runsaasti ikkunoita ja aulatilassa on myös uloskäynti. Kaikki tämä aiheuttaa akustisia ongelmia. ”Työ ja toimistotiloissa tulee kiinnittää erityistä huomiota tilan akustiikkaan, koska sillä on suuri vaikutus työntekijöiden henkiseen ja fyysiseen hyvinvointiin.” (<http://www.soften.fi/akustiikka.php>, 4.9.2010)

5 MINÄ SUUNNITTELIJANA

Aikaisemmalta koulutukseltani olen tekstiiliartesaani (2004) ja kohta tuleva muotoilija. Artesaaniksi opiskellessani kudoin paljon ja painotin työharjoitteluni ohjauspuolelle. Teimme luokkana myös asiakastöitä ja mielenpainuvin työ oli taidetekstiilien suunnittelu ja toteutus Jyväskylään maakuntajohtajalle. Sisustimme hänen työhuoneensa ja itse sain olla suunnittelemassa tilan verhot, jotka myös osittain valmistin. Itselle tärkein taidetekstiili löytyy kuitenkin oman asuntoni seinältä. Se on kuultokudos - päättötyö artesaanitutkinnosta, kertoen Raamatun viidestä leivästä ja kahdesta kalasta (kuva 2). Muotoiluakatemiaan tultaessa olin pitänyt välivuoden Hankasalmella Marimekon jälleenmyyntipisteessä. Välivuosi antoi itselleni paljon uutta tuulta ja uusia ideoita, ja päätin hakea opiskelemaan Muotoiluakatemiaan.

Tämän neljän vuoden aikana olen oppinut tuottamaan ajatuksiani paperille paremmin ja selvemmin kuvien kautta. Olen suunnitellut tekstiilejä itselleni, siskolleni, Savonia-ammattikorkeakoulun johdolle ja olen myös ollut mukana minitaidetekstiilikurssilla, jolloin toteutimme minitaidetekstiilit ja pidimme näyttelyn Kuopion musiikkikeskuksella.

Omat vahvuuteni suunnittelijana ovat iloisuus, rohkeus ja runsas kuvamateriaalin tuottaminen. Heikkouteni on ideoitteni tuominen paperille ja työn aikataulut. Oma tyylini suunnittelijana painottuu yksinkertaisuuteen ja selkeyteen, mikä näkyy myös tämän oppinnäytetyön graafisessa ilmeessä.

KUVA 2. ”Viisi leipää ja kaksi kalaa” -päättötyö.

6 SUUNNITTELUN LÄHTÖKOHDAT

6.1 Prosessin aloittaminen

Keväällä 2010 aloitin opinnäytetyöni saamalla opinnäytetyöaiheen. Tehtäväkseni tuli RESTON oppilaitoksen tilojen sisustussuunnittelu. Toimeksianto oli tullut tekstiililaitoksellemme Muotoilufoorumin kautta jo aikaisemmin, mutta kaipasi vielä toteuttajaansa. Muotoilufoorumi on projektia koordinoiva yksikkö Kuopion Muotoiluakatemiassa. RESTON yksikkö oli muuttanut uusiin tiloihin Sairaalakadulle ja seinät kaikuivat tyhjiyttään.

Valitsin tämän työn opinnäytteekseni, koska olen itse ikuinen seikkailija. Nautin matkailusta ja uusista haasteista. Ruoka on myös lähellä arkipäivääni ja nautin suuresti ruoka-hetkistä. Aihemaailmaan tutustuminen oli erittäin luonnollista. Siskoni Ritva Immonen on ammatiltaan matkailualan restonomi (AMK) ja myös hänen alasuuntautumisensa sai minut innostumaan tästä.

6.2 Tila-analyysi

Suunnittelen taideteoksen nykyisen Ravitsemus- ja matkailualan yksikön historiallisiin tiloihin. Rakennus on ennen toiminut Lääninsairaalan päärakennuksena (kuva 4) joka valmistui vuonna 1877 Lääninarkkitehti Ferninand Öhmännin johdolla. Myöhemmin tontilla on toiminut myös sairaanhoito-oppilaitos. (T. Heikkinen 22.9.2010, henkilökohtainen tiedonanto)

KUVA 4. Lääninsairalarakennuksen piirustus vuodelta 1906

KUVA 5. Kuvakollaasi on aulan tunnelmasta ja ulkonäöstä.

Tila on korkea, kaikuva, meluisa ja kolkko(kuva 5). Tekstiilin suunnittelun yhteydessä tuli ilmi myös, että aulan penkit pitää poistaa, joten tila kaipaa jotain piristettä sisään astuttaessa. Paloturvallisuussäädöksiensä takia en voi vaikuttaa tilan kaiuntaan, koska palotarkastajan antamassa lausunnossa seinällä saa olla vain maalipinta tai teippaus. Tarkoituksena on luoda ilmettä ja eloa tyhjiille seinille ja saada opiskelijat sekä opettajat inspiroitumaan aina uudelleen koulupäivästään jo oppilaitokseen sisään tultessaan. Aulan seinän korkeus on 308 cm ja leveys on 359 cm.

6.3 Asiakasanalyysi ja omat mietteet

Asiakkaanani ovat matkailu- ja ravitsemisalalan opiskelijat ja opettajat. Oppilaitos on yksi Savonia-ammattikorkeakoulun yksikkö. Vuosittain yksikössä opiskelee 450 opiskelijaa. Sain ensimmäisessä tapaamisessa A4-paperin (liite 1), missä oli paljon ideoita aihealimaan ja ehdotuksia, mitä tekstiilit voisivat mahdollisesti olla. Päälimmäisinä aiheina esiin nousivat luonto, ympäristö, seikkailumatkailu, ruoka, viini, kielet ja kulttuurit. Yksi idea oli maailmankartta, joka jäi mieleeni erityisesti. Asiakkaan toiveena oli myös hyvin akustinen taideteos, joka vaimentaisi tilassa kuultavia ääniä. Silloin mukana palaverissa olivat ohjaava opettajani Marke Iivarinen, koulun projektivastaava Toni Ruotsalainen ja RESTON puolelta toimistosihteeri Miia Aavela, lehtori Anu Mylläri ja lehtori Julienne Raphenon-Onttonen. Tästä palaverista sain paljon ideoita siitä, mitä voisin tehdä kesäaikana ollessani poissa Kuopiosta. Isoina ongelmina palaverissa mainittiin akustiikka ja paloturvallisuus. Tulisin suunnittelemaan taidetekstiilit koko oppilaitokseen(liite 4), mutta pääasiassa keskittyisin kuitenkin sisääntuloaulaan(kuva 5). Alkumietteet prosessista olivat todella hyvät. Olin intoa täynnä lähtiessäni seikkailemaan toiseen Savonia-ammattikorkeakoulun oppilaitokseen ja samalla tekemään heille taidetta.

7 AULATEOSTEN SUUNNITTELU

Kuvaan seuraavalla kaaviolla(kaavio 2) taideteokseni suunnitteluprosessin, jota käsitte-
len seuraavissa luvuissa seikkaperäisemmin.

KAAVIO 2. Prosessikuvaus

Ensimmäisen asiakaskäynnin jälkeen aloin mielessäni kypsyttämään ideoita työhön. Otin kesäisille soutu-reissuille ja lenkeille kameran mukaan, jolloin kuvasin luontoa ja ympäristöä. Myös lehdet ja internetsivut tulivat tutuiksi ideoiden keräämiskohteeksi. Etsin myös kirjallisuutta akustiikasta ja paloturvallisuudesta. Molemmat aihealueet, olivat minulle uusia. Akustiikkaa en ollut koskaan tutkinut ja paloturvallisuustietokin oli aika uutta, vaikka yhdessä kurssissa kävin sitä vähän läpi. Muutaman edellisen projektin kautta asia oli myös tullut tutummaksi. Nykyisistä julkiteilan säädöksistä kouluja varten ei minulla kuitenkaan ollut mitään tietoa, joten lähdin hamuamaan kirjoja Hankasalmen ja Kuopion kirjastoista. Kesä kului ja kirjapino kasvoi paloturvallisuudesta ja akustiikasta ja kävin lukemassa muutaman opinnäytetyön Taitemian kirjastosta.

Vierailin elokuussa myös Kuopiossa Asuntomessuilla ja tutustuin siellä erilaisiin taide-
tekstiileihin ja sisustuksiin, mutta olennaisinta tietoa sain Kuopion palomiesten kojulta. Kaverini kannustuksesta menin kysäisemään oman opinnäytetyöhön liittyen, miten palo-
turvallisuus vaikuttaa tekstiilien suunnitteluun ja juuri RESTON rakennukseen sekä mitä

minun pitää ottaa huomioon taideteoksen suunnittelussa. Vastaukseksi sainkin kahden palotarkastajan yhteistiedot ja otin rohkeasti yhteyttä Ilkka Korhoseen.

Heti alkusyksystä oppilaitoksemme teki matkan Helsinkiin Habitare -messuille, jossa pääsin tutustumaan akustisiin sisustusmateriaaleihin Softenin kautta ja myös näkemään muita mielenkiintoisia materiaaleja ja pintoja. Matkallani ennätin myös näkemään sisukoani Ritva Immosta, joka kertoi omista toiveistaan ja näkemyksistään siitä, mitä olisi kaivannut oppilaitoksensa seinille matkailualan restonomiksi opiskellessaan. Ritva opiskeli Jyväskylässä, mutta sama ala oli kuitenkin kyseessä. Hän nosti vahvasti esiin kulttuurien vaihtelut ja toivoi pääsevänsä taideteosten pohjalta ”maistamaan” palasen eri maita eli matkustamaan mielikuvissaan, vaikka olisikin Suomessa.

7.1 Idea-arkit

Ideat alkoivat kerääntyä paperipinoiksi kaappiini ja aloin liimailla ja askarrella idea-arkkeja suunnittelun avuksi. Idea-arkit ovat minun ihana aarrepesäni. Rakastan liimata, leikata ja ilmaista mietteet ja ajatukset visuaalisesti kuvien kautta. Aikaisempien opintojeni myötä opin laittamaan ideakarttoihin myös tekstiä, joka avaisivat myös ulkopuolista näkemään asiat samalla tavalla kuin minäkin.

Messujen jälkeen näin ohjaavaa opettajaani ensimmäisen kerran kesän jälkeen, katelimme yhdessä idea-arkkejani (kuvat 6-8) ja ensimmäisiä suunnitelmiani. Palaveri ohjaajani kanssa oli onnistunut ja sain paljon rohkaisevaa palautetta. Sovimme myös soitosta palotarkastajalle ja siitä että keskittyisin aulan tekstiilin suunnitteluun ja jättäisin muut tilat vähemmälle. Alun perin oli tarkoitus suunnitella tekstiilit koko oppilaitokseen, mutta suunnitelmat muuttuivat työn osoittautuessa todella laajaksi.

KUVA 6. Maailmanmatkaaja matkalla idea-arkki

KUVA 7. Matkailualan neljä idea-arkkia koottu kollaasiksi

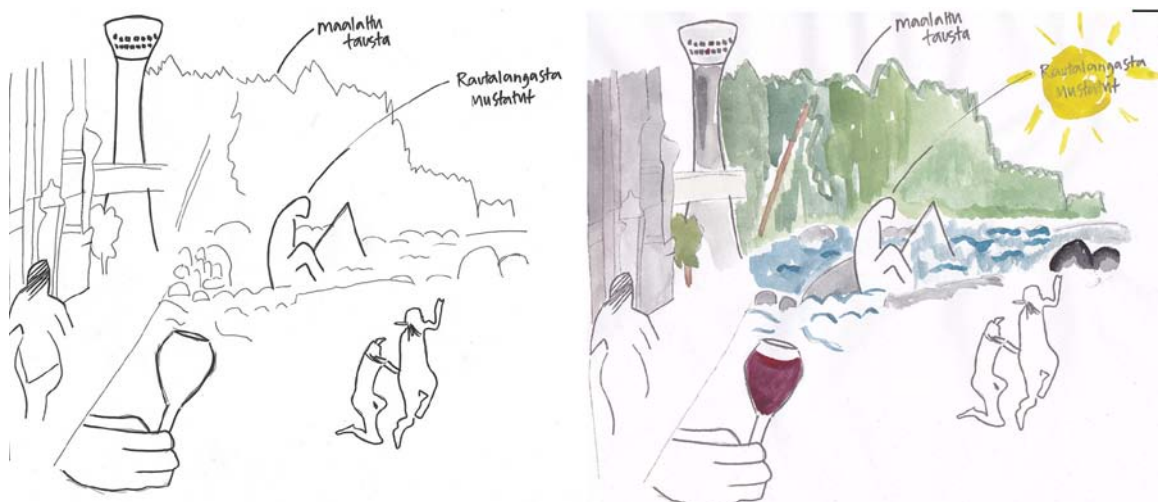
KUVA 8. Ravitsemusalan neljä idea-arkkia koottu kollaasiksi

Idea-arkeissa (kuvat 6-8) on kuvattu maailmaa siitä, minkälaisena itse näen matkailu- ja ravitsemusalan ja mitä asiakas oli toivonut aihemaailmaltaan. Ideakarttoihin hain myös ajatusta maailmanmatkaajasta joka seikkailee ympäri maailmaa.

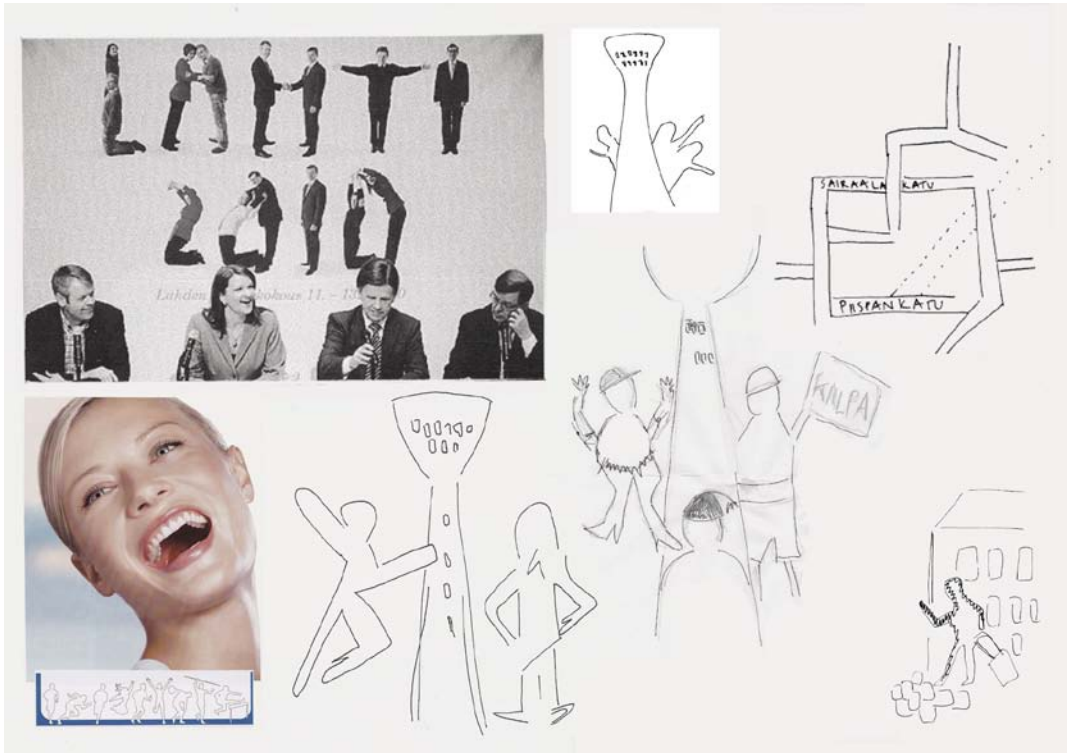
7.2 Luonnostelu

Hain lehdistä ideakuvia luonnostelua varten. Ongelmani, miten edetä idea-arkeista paperille, tuli taas vastaan. Ideoita tuli tämänkin prosessin aikana paljon päähän, mutta niiden toteutus paperille oli tosi vaikeaa. Pääsin onneksi kuvien kautta avaamaan luomisen tuskaa ja myös Lauri Järvilehdon tekemä Luovan työn opas 1.0, 2009 auttoi minua (http://www.filosofianakatemia.fi/index_files/luovantyonopas10.pdf, 1.10.2010). Ajatuksia olivat sekoittaneet myös suunnittelutilojen paljous, joka nyt rajautui aulan ympärille.

Pääsin hyvin liikkeelle ideoista, joita löysin lehdistä. Selasin varmaan satoja sisustusalan lehtiä. Halusin tuoda kouluun jotain tuoretta ja pirteää, joka samalla inspiroisi opiskelijoita. Löysin kuvia ihmisfiguureista, kasvoista, ääriivimaalauksista ja kartoista (tapettien muodossa) sekä messuilta saamistani Tikkurila Oyj:n esitteistä, joissa oli erilaisia maali-pintoja. Työn materiaali olisi jotain muuta kuin tekstiiliä. Kehittelin ideaa maailmankartasta ja ihmisfiguureista. Piirtelin kuvia kaupunkimaisemista ja liitin piirroksiin ihmisiä (kuva 9), jotka seikkailisivat siellä. Jatkoin ajatusleikkiä, piirtelin karttoja ja ihmisvartaloita paperille, kunnes löysin netistä ihmisvartaloilla tehtyjä kirjaimia (kuva 10). Olin haltioissani, koska sen kautta tajusin, että voin käyttää RESTON opiskelijoita työssäni.

KUVA 9. Luonnoskokeilua

KUVA 10. Luonnosteluideoita

Olin ollut suunnittelun osalta aika "lukossa" paloturvallisuuden ja akustiikan ison painoarvon takia, eikä soitto palotarkastajalle helpottanut asiaa. Lähdin kuitenkin palotarkastajan Ilkka Korhosen puhelun jälkeen tutkimaan vaihtoehtoja paloturvalliselle akustiselle materiaalille. Löysin rautakaupoista Parocin akustiikkalevyjä, jotka olisivat täysin paloturvallisia, koska ne ovat valmistettu kivivillasta.

Omaan ideointiin ja työskentelyyn palotarkastajan tiukka lausunto ei vaikuttanut, koska olin alusta alkaen innostunut myös muistakin materiaaleista kuin tekstiilimateriaaleista. Asiakkaan esittämiin toiveisiin se vaikutti, koska he halusivat materiaalin, joka olisi akustiikaltaan hyvin absorboivaa eli ääntä itseensä imevää pintaa. Siihen en pystyisi nyt vastaamaan, joten sovimme projektisihteerin kanssa uuden käynnin asiakkaan luona. Palotarkastajan lausunnon mukaan minulla olisi kaksi vaihtoehtoa aulaan: maalaus tai teippaus.

Ensimmäisten luonnostelujen jälkeen ideani "maailmankartasta" oli hahmottunut ja pääsin niin sanotusti vauhtiin. Maailmankartta-ideani oli että, koulu on kuin maailmankartta ja aulatilaa on Kuopio, mistä erilaiset hahmot lähtisivät seikkailemaan ympäri oppilaitosta aistien erilaista kulttuuria ja maailmaa. Tulevaisuudessa muitten tekstiilien/taideteosten toteuttajat tulisivat valaisemaan muuta maailmaa ja kulttuuria teoksiensa avulla.

7.3 Luonnosten esittäminen asiakkaalle

Asiakstapaamisessa toimistosihteerin Miia Aavelan ja lehtori Anu Myllärin kanssa keskustelimme palotarkastajan lausunnosta ja siitä miten se tulisi vaikuttamaan koko aulatilän nykyiseen ilmeeseen, kun kaikki huonekalut pitäisi poistaa tilasta. Esittelin myös omat ehdotukseni aulatilän tunnelmasta (kuva 6) ja kokonaiskuvasta tarinan avulla. Asiakas oli hyvin tyytyväinen kuullessaan ihmishahmoista aulan seinällä ja tarinasta, joka jatkuisi mahdollisesti myös muihin tiloihin tulevien tekstiiliprojektien myötä. Palaverissa sovittiin myös siitä, että kuvaisin oppilaita ja asiakas saisi valita kolmesta isosta suunnitelmasta parhaan vaihtoehdon seuraavassa tapaamisessa.

KUVA 11. Luonnostelu ideoita kuvien kautta

8 SUUNNITTELUPROSESSIN ETENEMINEN

Palotarkastajan lausunnot ja asiakkaan tietämättömyys oman oppilaitoksen paloturvallisuus määräyksistä muuttivat suunnitelmia, mutta oma suunnittelu löysi aivan uudenlaisen ilmeen. Pääsin hyödyntämään omaa harrastustani valokuvasta ja sain siihen mukaan oppilaitoksen opiskelijoita.

8.1 Opiskelijoiden valokuvaus ja tietokoneella suunnittelu

Sain suhteellisen nopealla aikavälillä kolme mahtavan reipasta opiskelijaa kuvattavaksi. Kuvasin oppilaita heidän itse tuomien tavaroiden kanssa. Yhteistyö toimi ja sain runsaasti kuvia erilaisilla ilmeellä ja liikkeellä. Kuvauksien jälkeen alkoi kuvien purku koneelle ja Photosopin kanssa muokkailu.

Seuraavassa kuvasarjassa(kuva 7) on kuvattu muokkausvaihe. Lähdin valokuvasta rajaamaan kuvan ja sitten täytin rajatun alueen. Lopuksi vektoroin kuvat ja tein niistä kokonaisuuksia Photoshopin ja Illustratorin avulla. Erilaisia hahmoja syntyi melkein vajaa 40, joista rakentelen kokonaisuuksia.

KUVA 12. Tietokone muokkaus

8.2 Valmiit luonnokset aulateoksesta

Tietokoneen parissa aika kului nopeasti, mutta uusia ja erilaisia ihmishahmoja syntyi ja lopuksi kokonaisuuksia eri hahmojen välillä. Suunnittelin kolme kokonaisuutta, joissa oli aina kuva kummallekin aulan seinälle. Seuraavassa on kuvakooste erialaisista aulan ilmeistä. Tein kolme kokonaisuutta, joissa jokaisessa kaksi esityskuvaa, molemmille aulan seinille.

Kuvien väriksi muokkautui musta, koska halusin hahmoista tyylikkäät ja selkeät. Pohdin myös Savonian värejä keltainen, punainen ja sininen, mutta päädyin osittain myös materiaalivalinnan takia mustaan.

1. Kokonaisuus

KUVA 13. Liikkeellä

KUVA 14. Kurkistus

2. Kokonaisuus

KUVA 15. Matkalla

KUVA 16. Yhdessä

3. Kokonaisuus

KUVA 17. Elämyksiä

KUVA 18. Jännitystä

Viimeisessä asiakastapaamisessa Miia Aavelen kanssa ennen opinnäytetyön luovuttamista esittelin kolme esitystaulua, joista seuraava kuvakooste (kuva 17). Aavela oli innoissaan töiden ulkoasusta ja tässä palaverissa sovimme, että ottaisim vielä viimeisen kerran yhteyden palotarkastajaan, jossa kyselisin työn siirrettävyyden mahdollisuutta ja akustisen materiaalin käyttöä. Töistä tultaisim pitämään myös äänestys opiskelijoiden kesken ja ne tulokset kerron arvioinnissa.

KUVA 19. Esityskuvat asiakkaalle

9 PROSESSIN JA AULATEOKSEN ARVIOINTI

Prosessi alkoi hyvin ja olin todella innostunut sukeltamaan toisen alan oppilaitoksen aihemaailmoihin. Ensimmäisen asiakaskäynnin jälkeen olin työstäni tohkeissani, ehkä vähän uteliaan rohkeakin. Aluevaltaus paloturvallisuuden ja akustiikan maailmaan oli mullistavaa ja niiden myötä prosessin kulku muuttui. Jatkossa osaan ottaa huomioon jo heti suunnittelun alussa tilan vaativat paloturvallisuusasiat ja akustiikan merkityksen materiaalin kannalta. Tämä työ antoi minulle paljon tietoutta suunnitteluprosessin kuluista ja siitä miten suunnittelu voi saada aivan uusia tienhaaroja kesken prosessin. Suunnittelijana kasvoin paljon niin henkisesti kuin ammatillisestikin.

Prosessin kulun aikana opin myös ottamaan kontakteja muihin ammattiryhmiin, kuten palotarkastajaan ja akustiikan kannalta materiaaliasiantuntijaan. Keskustelin monen eri alan ammattilaisen kanssa pitkin prosessia suunnittelun tuomista haasteista. Uskalsin tässä prosessissa viedä omat ideani oman näkökenttäni ulkopuolelle ja se rikastutti paljon.

Aikataulun mukaan työni ei valmistunut ajoissa, mutta opin paljon kurinalaisuutta prosessin edetessä. Työn tavoite mielestäni täyttyi, koska aulateoksen suunnittelun lopputulokseen olen erittäin tyytyväinen. Sain yhdistettyä hahmoihin liikkeen ja tunnelman. Tarina toimii hahmojen välillä ja jokainen opiskelija voi itse keksiä uuden tarinan jokaiselle henkilölle. Positiivisena pidän myös yhteistyökumppaneiden hyvää yhteistyötä, josta suuri kiitos kuuluukin heille.

Asiakkaat pitivät suunnitelmien valmistuttua äänestyksen koulussa ja voittajaksi nousivat ”Matkalla” ja ”Elämyksiä”- työt. Asiakkaat olivat erittäin tyytyväisiä teoksien ilmeestä ja siitä, että työt olivat alakohtaisia.

10 PÄÄTÄNTÄ

Opinnäytetyöni antoi paljon kokemusta asiakasprojektista sekä tietoa akustiikasta ja paloturvallisuudesta. Tämä raportti on myös pohjana muille tuleville suunnittelutöille RESTON kiinteistöön. Halusin myös sen takia nostaa vahvasti esiin paloturvallisuuden ja akustiikan, koska ne ovat tärkeitä lähtökohtia myös muiden tilojen tekstiilisuunnittelijoille.

Tulen toteuttamaan asiakkaan valitseman suunnitelman seuraavassa opintokokonaisuudessa. Tämän opinnäytetyön prosessin palautusvaiheessa sain palotarkastajalta iloisen uutisen koskien taideteoksen materiaaleja. Palotarkastajan pohdittuaan aikaisempaa lausuntoaan tarkemmin, pääsen toteuttamaan työn paloturvalliselle akustiikkalevyille jota pystyy siirtämään. Jatkan jo valittuja suunnitelmia vielä seuraavassa jaksossa ja tulen testaamaan miten toteutus onnistuu akustiikkalevyille. Haen suunnitelmiin erilaisia pintoja ja seminaarikeskustelujen myötä kokeilen myös uusien pienten elementtien lisäämistä teoksiin.

Tämä työ oli itselle varmasti haastavin ja antoisin työ opiskelujallani. Palotarkastajan ensimmäisen lausunto sallimatta yhtään akustista tai tekstiilimateriaalia muuttivat suunnitelmia. Jos olisin toteuttanut työni tekstiilimateriaalina, niin työ olisi varmasti ollut värikäämpi ja hyvin erilainen. Nautin kuitenkin suunnattomasti irrottautuessa aivan uudenlaisiin materiaali valintoihin. Tulevaisuudessa graafinen ilme tekstiileissä kiehtoo kovasti ja olen todella tyytyväinen tämän työn ilmeeseen. Löysin tämän työn kautta aivan uudenlaisen ilmaisukeinon itselleni ja olen siitä iloinen.

KUVALUETTELO

KUVAT

KUVA 1: Heikkinen,T. 2010. Kiinteistösihteeri, Savonia- AMK.

KUVA 2: Heli Hyyryläinen

KUVA 3: Viktor Barsokevitsch / Kuopion kulttuurihistoriallinen museo (Kirjasta Kuopion kaupungin rakennushistoria, Helena Riekkö 2005, s.221)

KUVA 4-19: Heli Hyyryläinen

TAULUKOT

TAULUKKO 1: Pakkala, Liisa 1983

TAULUKKO 2: Ryyänen yms. 2001

KUVIO

KUVIO 1: Heli Hyyryläinen

KAAVIOT

KAAVIO 1-2: Heli Hyyryläinen

LÄHTEET

Kirjalliset lähteet:

Anttila, P. 2005. Ilmaisuu, teos, tekeminen ja tutkiva toiminta. Hamina: Akatiimi Oy.

Pakkala, Liisa 1983. Tekstiilien paloturvallisuus. Kouvola: Lehtikanta Oy.

Ympäristöministeriö. 2003. Ääneneristys rakennuksessa. Tampere: Rakennustieto Oy.

Ryynänen, R., Kallonen, R., Ahonen, E. 2001. Palosuojatut tekstiilit, Ominaisuudet ja käyttö. Espoo: Valtion teknillinen tutkimuskeskus (VTT).

Suulliset lähteet:

Immonen, R. 2010. Matkailualan restonomi (AMK). Haastattelu 3.9.2010.

Heikkinen, T. 2010. Kiinteistösihteeri, Savonia-ammattikorkeakoulun kuntayhtymä. Henkilökohtainen tiedonanto 22.9.2010.

Sähköiset lähteet:

Järvilehto, J. 2009. Luovan työn opas.

(http://www.filosofianakatemia.fi/index_files/luovantyonopas10.pdf) (luettu 1.10.2010)

www.soften.fi (luettu 3.9.2010)

www.paroc.fi (luettu 29.9.2010)

Korhonen I. 2010. Palotarkastaja. I. Korhosen sähköpostiviesti 23.9.2010. hempu46@suomi24.fi

Muut lähteet:

www.annaevaarala.fi (luettu 4.10.2010)

Kuhmonen, M. 2002. Taidetekstiilit KYS:n lastenpoliklinikan aulaan. Kuopion Muotoiluakatemia. Opinnäytetyö.

TEKSTIILITAIDE- JA SISUSTUSIDEOITA SAIRAALAKADUN KAMPUKSELLE RAKENNUK- SEEN 2 (RESTO)

- Aulaan ja käytäville sellaisia tekstiilejä, jotka mahdollisimman tehokkaasti vähentävät kai-
kumista → varmistettava paloturvallisuusasia pääpoistumisreitillä

- Muita mahdollisia tiloja, joihin kaivataan taidetta:
 - o kielenopettajien työhuone 2-2004
 - o ”miniaulat” 1. ja 2. kerroksessa, joissa opiskelijoiden tietokoneita
 - o isoimmat luokat kuten 2-1030, 2-1031, 2-2028, 2-2035
 - o kahvihuone 2-1024
 - o neuvotteluhuone (Smart Board -taulua vastapäätä)
 - täällä voisi tulla ilmi verkostoituminen, yhteisöllisyys, kehittyminen

- Tekstiilien ja muiden sisustuselementtien aiheet sellaisia, joista välittyä opetusala (matkailu,
hotelli- ja ravintola-ala)
 - o luonto, ympäristö ja hyvinvointi (”from nature to the plate”, ympäristöystävällisyys,
luonto-maaseutu- ja seikkailumatkailu)
 - o ruoka (Suomi, Savo ja kansainvälinen keittiö) ja viini
 - o kielet ja kansainvälisyys, eri kielet ja kulttuurit maailmassa
 - huom! Restossa laaja kielitarjonta (englanti, ruotsi, saksa, ranska, venäjä,
espanja, italia, kiina), joka voisi näkyä myös sisustuksessa erityisesti 2. ker-
roksessa, jossa sijaitsee kielenopettajien huone. Kielet voisivat olla esillä
myös kieliluokan 2-1027 läheisyydessä
 - ”taide”maailmankartta, johon kv-vieraiden ja vaihto-opiskelijoiden kotimaan
voisi merkitä jollakin tavalla
 - ”Baabelin tornihotelli” (tornihotelli, jossa edustettuina eri kansallisuudet ja
kielten edustajat)

Reston yhteyshenkilöt: Miia Aavela, Anu Mylläri ja Julienne Raphenon-Onttonen

Hei,

Kuvan mukaan sisääntulo aula kuuluu porrashuoneeseen ja on ns. osastoitu uloskäytävä jolloin pintakerros vaatimukset seinissä ja katoissa on A2-s1, d0 mikä tarkoittaa käytännössä (palamaton) viite: Suomen rakentamismääräyskokoelma E1 rakennusten paloturvallisuus taulukko 8.2.2

Uloskäytävillä ei saa säilyttää mitään tavaraa (Pelastuslaki 468/2003 32§) , käytännössä tätä on sovellettu siten että yksi kuramatto sallitaan muuta ei.

Eli sisääntuloaulaan tekstiilien sijoittaminen ei nyt onnistu.

Terveisin,

=====

Palotarkastaja Ilkka Korhonen Puh: (017) 188 107
Pohjois-Savon Pelastuslaitos GSM: 044 7188 107
Völkkiäkatu 1 A Fax: (017) 188 123
70150 Kuopio E-mail: ilkka.korhonen@kuopio.fi
<http://www.pspelastuslaitos.fi>

hemppu46@suomi24.fi (23.9.2010 9:39):

Hei :)

Soittelin sinulle noin viikko sitten sisustusasioissa, Olen suunnittelemassa tekstiilejä matkailu- ja ravitsemisalän koulutusyksikköön, sairaalakampukselle. Ohessa on pyytämäsi pohjapiirustus. Ohjaavan opettajani mielestä olisi ollut kiva että olisitte käyneet paikan päällä, mutta jos pystyt tuosta kuvasta jo sanomaan niin hyvä.

Mutta tarkoitus oli syksyn aikana toteuttaa seinätekstiilit sisääntuloaulaan, onko se mahdollista?

terveisin, Heli Hyyryläinen:) /hemppu46@suomi24.fi

soften®

Trendikäs huopa sopii niin seiniin, lattialle, kuin sisustusesineisiinkin. Esimerkkiä antavat muun muassa Tuttu Sillanpään Silmu-matto ja Livingstones-huopakivet. Sisustuspaneelit ovat Softenin.

- 100% polyesterivillaa
- Palonkesto vastaa luokkaa SL1
 - Turvallinen, ei hajoavia osia
 - Valmistettu Suomessa.

- Akustiikkatäyte:
- Valmistettu joko kierrätetyistä tai uusista polyesterikuiduista
 - Kierrätettävä materiaali
 - Paloluokitus (EN 13501-1:2002): B-s1,d0
 - Kuituraaka-aineen päästoluokka: M1
 - Allergia- ja astmaliiton myöntämä Allergiatunnus
 - Valmistettu Suomessa

KÄYTÄVÄTILOJA

www.savonia.fi

